

REMISSYTTRANDE

2018-02-14 ~~14~~ 20

Dnr 102-2017/6048

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

103 33 Stockholm
ju.L2@regeringskanslie
t.se

**Betänkandet makars, registrerade partners
och sambors förmögenhetsförhållanden i
internationella situationer (SOU 2017:90) Ju2017/09017/L2**

Sammanfattning

Lantmäteriet tillstyrker utredningens förslag men anser att den föreslagna ändringen i 9 kap. 5 § Äktenskapsbalken innebär vissa konsekvenser för Lantmäteriets hantering av inskrivningsärenden, som bör belysas. Yttrandet är avgränsat till att i första hand avse den del av betänkandet som avser ändringarna i äktenskapsbalken, avsnitt 13.2.1 och 15.2.

Yttrande

Bodelningsavtal som saknar datering, kommer att vara ogiltiga i framtiden. En ansökan om lagfart som grundas på en odaterad bodelningshandling kommer därför att avslås enligt 20 kap. 6 § p 2 jordabalken, eftersom den inte är upprättad på det sätt som föreskrivs i lag. En omständighet som bör beaktas i sammanhanget är de övergångsbestämmelser som föreslås i avsnitt 15.2. Ändringarna i äktenskapsbalken ska enligt förslaget träda i kraft den 29 januari 2019 men ett giltigt bodelningsavtal som företogs före den 29 januari 2019 ska inte förlora sin giltighet genom den nya lagen. Den avgörande faktorn för avtalets giltighet är när avtalet undertecknades och inte den s.k. kritiska tidpunkten enligt 9 kap. 2 § Äktenskapsbalken, det vill säga när ansökan om äktenskapsskillnad väcktes, ett dödsfall inträffade eller en anmälan om bodelning under bestående äktenskap gjordes. Det

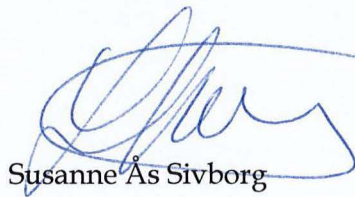
finns i svensk rätt inte någon preskriptionstid för när en bodelning senast ska påkallas och förrättas. Det förekommer att före detta makar undertecknar bodelningsavtal även en lång tid efter äktenskapsskillnaden. Det förekommer också att bodelningsavtal som ges in tillsammans med en ansökan om lagfart, inte är daterade, endast delvis daterade eller att dateringen tar sikte på ett framtida datum. För Lantmäteriets del kommer det nya formkravet för bodelningar att innebära en osäkerhet om ett ingivet bodelningsavtal uppfyller de nya formkraven eller ej. Om den kritiska tidpunkten är ett datum före den 29 januari 2019 men ansökan om lagfart ges in efter denna tidpunkt, kommer Lantmäteriet inte att kunna avgöra om ett odaterat bodelningsavtal är giltigt eller ej. Lantmäteriet kommer istället behöva begära in utredning om vilket datum bodelningsavtalet undertecknades. I en sådan situation är avtalets giltighet helt beroende av om det undertecknades före eller efter den 29 januari 2019. Om avtalet är undertecknat dessförinnan ska ansökan beviljas, i annat fall avslås. Även om problemet kommer att vara som störst under en övergångsperiod får det antas att förtydliganden av detta slag kan komma att krävas under en längre tid samt att bodelningsavtal som ges in i inskrivningsärenden, kan komma att vara ogiltiga trots att de tar sikte på egendomsförhållanden som avser en kritisk tidpunkt före att de nya formkraven träder i kraft.

Lantmäteriet tillämpar redan idag liknande rutiner för att avgöra om odaterade bodelningsavtal är ogiltiga föravtal eller om de uppfyller gällande formkrav. Den föreslagna ändringen kommer således inte att innebära några större tillämpningssvårigheter för inskrivningsmyndigheten. Lantmäteriet vill ändå poängtera att kravet på datering förmodligen kommer att innebära att ett ökat antal bodelningshandlingar är ogiltiga p.g.a. bristande formkrav. För Lantmäteriets del får förslaget antas innebära ökade kontrollmoment samt ett ökat antal avslagsbeslut. Kravet på datering innebär även en osäkerhet om hur bodelningsavtal ska bedömas när de visserligen innehåller ett datum men dateringen är otydlig, ofullständig eller det av olika skäl framgår att avtalet inte kan vara undertecknat vid den tidpunkt som har angivits i bodelningshandlingen. Som exempel kan nämnas bodelningsavtal som har daterats med ett senare datum än när handlingen inkom till myndigheten. Det är inte möjligt att säga hur många bodelningshandlingar med ofullständigt datum som gavs in totalt till Lantmäteriet under 2017 men det året beviljades lagfart med stöd av 83 stycken bodelningshandlingar som saknade fullständigt datum.

Utredningen föreslår i avsnitt 6.6.4, en analog tillämpning av artikel 25 om formell giltighet, vilket innebär att även bodelningsavtal med anledning av en makes död ska omfattas av de utökade formkraven om datering. För ingående av bodelningsavtal mellan sambor gäller idag samma formkrav som beträffande bodelning mellan makar. Detta framgår av 20 § sambolagen (2003:376) som hänvisar till bestämmelserna i bl.a. 9 kap. 5 § äktenskapsbalken. Ändringen i äktenskapsbalken kommer i och med detta att innebära helt enhetliga formkrav för bodelningsavtal, vilket är önskvärt.

Eftersom internationella frågor om sambors förmögenhetsförhållanden inte omfattas av förordningarnas bestämmelser, hade Lantmäteriet önskat att det framgår av utredningen att det är ett medvetet ställningstagande att även bodelningsavtal mellan sambor ska omfattas av det nya kravet på datering.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. Föredragande i ärendet har varit divisionsjuristen David Fridh.

Susanne Ås Sivborg

David Fridh